

Arbeidsprogram for Unge funksjonshemmede 2022-2023

Vedtatt på generalforsamlingen 31. oktober 2021

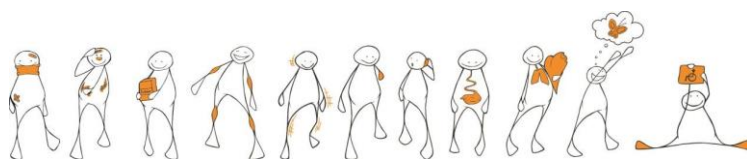
1 Unge funksjonshemmede er en interesseorganisasjon for 38 frivillige
2 ungdomsorganisasjoner, som til sammen har over 25 000 medlemmer. Siden 1980 har
3 Unge funksjonshemmede kjempet for deltakelse og likestilling for ungdom med
4 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer.

5 I dag er vi en sentral kunnskapsleverandør og samarbeidspartner for alle som jobber med
6 utdanning, arbeidsliv, helse, levekår og organisasjonsutvikling for unge med
7 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer.

8 Unge funksjonshemmede er partipolitisk uavhengig. Organisasjonen er demokratisk og
9 selvstendig, og har eget styre, eget regnskap og egne vedtekter.

10 Arbeidsprogrammet tar utgangspunkt i Unge funksjonshemmedes vedtekter og
11 prinsippprogram. Arbeidsprogrammet er uttrykk for medlemsorganisasjonenes felles
12 politiske og organisatoriske prioriteringer for 2022-2023, og definerer resultatmål og
13 suksesskriterier. I de politiske og organisatoriske prioriteringene inngår også
14 internasjonalt arbeid, kunnskapsinnhenting og -formidling, kommunikasjon og
15 driftsoppgaver.

16 Styret i Unge funksjonshemmede vil på grunnlag av vedtatt arbeidsprogram utarbeide en
17 handlingsplan, med enkelttiltak og retningslinjer for det løpende arbeidet.
18

19 **Interessepolitisk arbeid**

20 Unge funksjonshemmede vil jobbe for å innlemme hele vår politikk i den helhetlige
21 strategiplanen for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne og prioritere dette
22 arbeidet.

23 **Deltakelse og levekår**

24 Unge funksjonshemmede oppgir i mindre grad enn andre at de synes livet er meningsfullt.
25 Vi lever ikke livene våre kun på arbeid, skole og i helseinstitusjoner. Mulighet til å delta i
26 idretten, på fritidsaktiviteter, kulturarenaer og i demokratiske prosesser er grunnleggende
27 for mestring, sosialt nettverk og likestilling. Mange med funksjonsnedsettelse og kroniske
28 sykdommer opplever store barrierer for deltakelse.

29 Ungdom med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer må sikres levekår og
30 mulighet til deltakelse i samfunnet på linje med andre. Ungdom med
31 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer skal oppleve frihet fra diskriminering.

32 Funksjonshemmedes rett til å leve selvstendige og likestilte liv på alle livets områder er
33 nedfelt i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne
34 (CRPD).

35 Norge må oppfylle forpliktelsene i internasjonale konvensjoner om rettighetene til
36 personer med funksjonsnedsettelse, og jobbe for bedre levekår for ungdom med
37 funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom gjennom utviklingssamarbeid og på
38 internasjonale arenaer der Norge deltar.

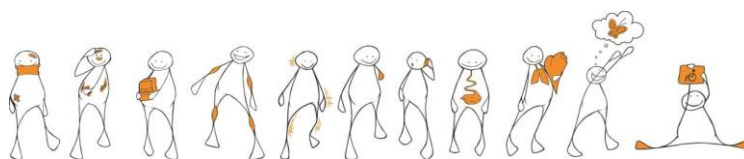
39 **Prioriterte saker**

40 • Jobbe for å bryte ned barrierer knyttet til universell utforming, digitalisering,
41 hjelpemidler, transport og informasjon, som hindrer deltakelse i idrett, kultur og
42 andre fritidsarenaer for unge med nedsatt funksjonsevne og kroniske sykdommer.
43

44 • Jobbe for at CRPD inkorporeres i norsk lov, at tolkningserklæringene mot artikkel
45 12, 14 og 25 i konvensjonen blir fjernet, og tilleggsprotokollen om
46 individklageordning blir ratifisert. Jobbe for å redusere geografiske forskjeller i
47 oppfyllelse av rettigheter.
48

49 • Jobbe for at brukerstyrt personlig assistanse (BPA) blir finansiert av staten for å
50 sikre at man kan leve frie og selvstendige liv uansett hvor man bor. Kommunenes
51 kompetanse om BPA må styrkes.
52

53 • Jobbe for at de som har behov for assistanse under videregående og høyere

54 utdanning får innvilget BPA til bruk på skolen og studieaktiviteter for å sikre
55 tilstrekkelig assistanse. Barn og unge med assistansebehov må ha rett på å bruke
56 egne BPA assistenter også i grunnskolen.

57
58 • Jobbe for å bygge ned barrierer for demokratisk deltakelse. Unge med
59 funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom skal ha like muligheter som andre til å
60 være politisk aktive.

61
62 • Jobbe for at mennesker med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom er sikret
63 reell mulighet til å avlegge stemme ved valg, dette inkluderer retten til hemmelig
64 valg. Myndighetene må videre sørge for tilgjengelig informasjon.

65
66 • Unge funksjonshemmede og kronisk syke må prioriteres ved fordeling av vaksiner
67 i pågående og fremtidige pandemier. Dette gjelder også ved behov for flere doser
68 enn standard for å sikre tilstrekkelig beskyttelse. Unge funksjonshemmede og
69 kronisk sykes deltagelse er særlig avhengig av dette.

70 Utdanning og arbeid

71 For personer med funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdommer, er utdanning enda
72 viktigere for å komme i jobb enn for andre grupper. Lavere utdanningsnivå eller ikke fullført
73 utdanning er hovedårsaken til at personer med funksjonsnedsettelse og kroniske
74 sykdommer i mindre grad deltar i arbeidslivet og i liten grad får økt inntekt etter fylte 30 år
75 enn de fleste andre.

76 Å delta i arbeidslivet er viktig for å leve selvstendige liv, og gir mulighet til å bruke evnene
77 sine, bidra til samfunnet og inngå i et fellesskap på en arbeidsplass. Det er også god
78 samfunnsøkonomi å gjøre nytte av ressursene til ungdom med funksjonsnedsettelse og
79 kronisk sykdom.

80 Prioriterte saker

81 • Jobbe for økt tilrettelegging av undervisning, læremidler og læringsmiljø i
82 grunnskole, videregående opplæring og høyere utdanning. Dette innebærer å øke
83 kompetansen om elever og studenters rettigheter blant elever, studenter og
84 ansatte i skole og høyere utdanning.

85
86 • Jobbe for at klagegangen ved brudd på rett til individuell tilrettelagt opplæring
87 (spesialundervisning) sikres, og at rettigheten styrkes ved at brudd får
88 konsekvenser. Jobbe for at individuell tilrettelagt opplæring (spesialundervisning)
89 skal utformes og gis av kvalifiserte undervisningspersonell, og at kompetanse om

- 90 spesialpedagogikk kommer inn i lærerutdanningen.
91
- 92 • Jobbe for å fjerne den øvre aldersgrensen på 22 år og taket på tre års varighet for
93 utdanning som arbeidsrettet tiltak. Utdanning som arbeidsrettet tiltak må kunne gis
94 til deltidsstudier. Bruken av utdanning som arbeidsrettet tiltak og andre tiltak som
95 gir formell kompetanse må økes og prioriteres.
96
 - 97 • Jobbe for tilbakeføring av innstramningene og kuttene i
98 arbeidsavklaringspenge(AAP)-ordningen.
99
 - 100 • Jobbe for at uføretrygden og andre helserelaterte ytelser har et nivå som gjør
101 tilleggsytelser, som for eksempel sosialstøtte og bostøtte, overflødige.
102
 - 103 • Jobbe for å øke andelen av unge med nedsatt funksjonsevne og kronisk syke, som
104 har arbeidsevne, i arbeidslivet. Blant annet ved å få det inn igjen i IA-avtalen.

105 Ungdomshelse

106 Mange unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer bruker helsetjenester
107 oftere og over lengre tid enn sine jevnaldrende. Helsevesenet er ikke tilpasset unges
108 livssituasjon, og helsepersonell har ofte lite kompetanse om ungdoms særskilte
109 livssituasjon og behov.

110 Videre finnes det ingen nasjonale retningslinjer for overganger for ungdom i helsevesenet,
111 og tilbudene er gjerne lite fleksible og innrettet enten mot yngre barn eller voksne.
112 Skolehelsetjenesten og andre lokale lavterskeltilbud er mange steder lite utbygd eller ikke-
113 eksisterende. Habiliterings- og rehabiliteringstilbudet til ungdom er mangelfullt, og
114 informasjonen når ofte ikke frem til ungdommene.

115 Vi har alle en fysisk, psykisk og seksuell helse, og helsevesenet må se hele mennesket.

116 Prioriterte saker

- 117 • Arbeide for nasjonale retningslinjer for overganger mellom barne- og
118 voksenavdeling på sykehus.
119
- 120 • Jobbe for å øke kompetansen om psykisk helse, funksjonsnedsettelse og kroniske
121 sykdommer, både i spesialisthelsetjenesten og i lavterskeltilbud som
122 skolehelsetjenesten og helsestasjoner for ungdom.
123
- 124 • Jobbe for økt fokus på trakassering av, og vold og overgrep, mot personer med
125 nedsatt funksjonsevne.

- 126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
- Jobbe for at primær- og spesialisthelsetjenesten har særlige tiltak for å motvirke konsekvensene av forlenget isolasjon ved pandemier.
 - Jobbe for at det etableres en varig og fleksibel ungdomshelsetjeneste, som inkluderer både spesialist- og primærhelsetjenesten, somatikk og psykisk helsevern, forebygging og rehabilitering. Dette må følges opp med årlige bevilgninger over statsbudsjettet.
 - Jobbe for økt åpenhet om funksjonshemmedes seksualitet, og for at unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer sikres tilgang til tilpasset kunnskap og rådgivning om seksualitet og seksualtekniske hjelpemidler, herunder også fokus på fertilitetsproblematikk.

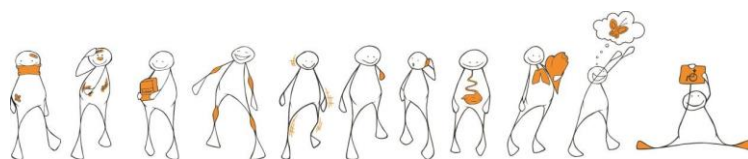
139 **Organisasjonenes rammevilkår**

140 Stabile og enklere rammevilkår for organisasjonene er avgjørende for demokratisk og
141 inkluderende ungdomsarbeid, der organisasjonene kan gi flest mulig gratis tilbud,
142 prioritere det de selv mener er viktigst for medlemmene, og bygge opp organisasjonen
143 over tid.

144 Alle barne- og ungdomsorganisasjoner må sikres nødvendig ressurser for at medlemmer
145 med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer kan delta på linje med andre, også i
146 utveksling og internasjonalt rettet arbeid.

147 **Prioriterte saker**

- 148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
- Jobbe for at organisasjonene for ungdom med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer blir mindre avhengige av prosjektstøtte, gjennom økt grunnstøtte fra staten, full momskompensasjon og økt gavefradrag.
 - Jobbe for at organisasjonene for ungdom med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer får bedre rammevilkår for å drive internasjonalt ungdomsarbeid og utveksling på linje med andre barne- og ungdomsorganisasjoner.
 - Oppmuntre Unge funksjonshemmedes medlemsorganisasjoner til å søke samarbeid med andre minoritetsgrupper.

158 **Organisatorisk arbeid**

159 **Prioriterte saker**

- 160 • Bidra til å bygge kompetanse i medlemsorganisasjonene på interessepolitisk
161 arbeid, og gi organisasjonene bedre muligheter til å bidra inn i Unge
162 funksjonshemmedes løpende arbeid med politisk påvirkning.

- 163 • Jobbe for å styrke Unge funksjonshemmedes medlemsorganisasjoner.

- 164 • Fremme mulighet for samarbeid på tvers av ulike diagnoseorganisasjoner, og
165 andre relevante organisasjoner.

- 166 • Styrke kompetansen om internasjonalt samarbeid.

- 167 • Arrangere minst en samling for medlemsorganisasjoner for ungdom med sjeldne
168 diagnoser.

- 169
- 170 • Det skal legges til rette for at medlemsorganisasjonene kan bidra i interessepolitisk
171 arbeid, herunder svar på høringer
172
- 173 • Gjøre alle interessepolitiske dokumenter (som hørings svar, politiske notater og
174 rapporter) tilgjengelig på nettsidene fortløpende, og legge til rette for å strømmen
175 Unge funksjonshemmedes arrangement.

